

Dosar nr. 3r-45/24
2-22115172-01-3r-27022024

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: V. Chisilița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: Gh. Mîra, A. Bostan, Gr. Dașchevici)

DECIZIE

15 mai 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:
Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Stela Procopciuc
Ion Malanciuc
Diana Stănilă

examinând recursul depus de Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu”,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată
depusă de Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” împotriva Preturii sectorului
Botanica cu privire la obligarea prelungirii schemei de amplasare a unităților de comerț
ambulant și a gheretei nr. 73 înregistrată în registrul nr. 1 din 14 martie 2019,
împotriva încheierii din 30 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
respins ca neîntemeiată cererea Întreprinderii Individuale „Ecaterina-Danu” privind
repunerea în termen a apelului și s-a declarat inadmisibil apelul depus de Întreprinderea
Individuală „Ecaterina-Danu” împotriva hotărârii din 06 aprilie 2023 a Judecătoriei
Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La data de 05 august 2022, Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” a depus
cerere de chemare în judecată împotriva Preturii sectorului Botanica și Primăriei mun.
Chișinău, solicitând obligarea Primăriei mun. Chișinău și Preturii sectorului Botanica
să prelungească schema de amplasare a unităților de comerț ambulant și a gheretei
nr. 73, înregistrată în registrul nr. 1 din 14 martie 2019 (f.d. 4-7).

Prin încheierea din 06 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost
declarată inadmisibilă pretenția reclamantei Întreprinderii Individuale „Ecaterina-
Danu” cu privire la obligarea Primăriei mun. Chișinău să prelungească schema de
amplasare a unității de comerț (f.d. 34-36).

Prin hotărârea din 06 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost
respinsă acțiunea înaintată de Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” împotriva
Peturii sectorului Botanica (f.d. 37, 45-54).

La data de 17 mai 2023 ÎI „Ecaterina-Danu” a depus apel nemotivat împotriva
hotărârii din 06 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând casarea

hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral. Concomitent apelanta a solicitat repunerea în termen (f.d. 42).

Ulterior, la 12 ianuarie 2024 Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” a depus obiecții asupra referinței, completând argumentele în susținerea cererii de repunere în termen.

Prin încheierea din 30 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiată cererea Întreprinderii Individuale „Ecaterina-Danu” privind repunerea în termen a apelului. S-a declarat inadmisibil apelul depus de Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” împotriva hotărârii din 06 aprilie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 87-91).

La data de 22 februarie 2024, Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” a depus recurs împotriva încheierii din 30 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii și transmiterea cauzei pentru examinare la curtea de apel (f.d. 94-97).

În motivarea recursului recurenta Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” a indicat că începând cu data de 08 octombrie 2023, a fost afectat de serioase probleme de inimă, o afecțiune cu care se confruntă de mai mult timp, dar care s-a agravat considerabil în această perioadă. Confirmarea acestei situații delicate este susținută de documentul medical datat 10 aprilie 2023. În timp ce a solicitat asistență medicală și a urmat un tratament corespunzător, și în această perioadă nu a avut posibilitate să întreprindă acțiuni legale în propria apărare. Pe lângă aceasta, responsabilitatea îngrijirii soției sale, care este invalid de gradul II, confirmat prin legitimația nr. 185591, a reprezentat o povară adițională în acea perioadă, având în vedere că starea ei de sănătate s-a înrăutățit semnificativ.

A susținut că aceste circumstanțe excepționale, au afectat în mod considerabil capacitatea de a răspunde în termenul prevăzut de lege și, în consecință, a solicitat instanței de apel să ia în considerare aceste aspecte în analizarea cererii de repunere în termen.

A menționat că, modalitățile de comunicare a actelor au fost ineficace și discriminatorii. Comunicatul a fost recepționat la data de 13 mai 2023, acesta a ajuns într-un interval de timp mult mai lung, afectându-le capacitatea de a reacționa în mod adecvat. Mai mult decât atât, nu a avut acces la un dispozitiv adecvat pentru a naviga pe pagina web a instanțelor judecătorești, ceea ce a limitat grav posibilitatea de a acționa conform procedurilor legale.

La data de 27 februarie 2024 în adresa Preturii sectorului Botanica și Primăriei mun. Chișinău a fost expediată copia recursului depus de Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” (f.d. 100, 101), însă intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referință.

În conformitate cu art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 30 ianuarie 2024, fiind notificată recurentei Întreprinderii Individuale „Ecaterina-Danu” la data de

12 februarie 2024, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție nr.DS8011331744AS, anexat la actele cauzei (f.d. 93).

Astfel, recursul depus de Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” la data de 22 februarie 2024 împotriva încheierii din 30 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, este în termen.

În conformitate cu art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Studiind actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul depus de Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” și de a menține încheierea din 30 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, din următoarele motive.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din actele cauzei rezultă că, încheierea din 30 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiată cererea Întreprinderii Individuale „Ecaterina-Danu” privind repunerea în termen a apelului. S-a declarat inadmisibil apelul depus de Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” împotriva hotărârii din 06 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 87-91).

Instanța de apel a reținut că cererea de apel a fost depusă la 17 mai 2023, fapt ce denotă depunerea apelului după expirarea termenului legal și anume peste 41 de zile de la adoptarea dispozitivului hotărârii, nefiind confirmată temeinicia unei asemenea întârzieri prin careva probe pertinente.

Instanța de apel a respins ca nefondat argumentul apelantei, că omiterea termenului de declarare a apelului, se justifică prin faptul că dispozitivul hotărârii i-a fost comunicat la data de 13 mai 2023, or, prevederile art. 232 alin. (1) din Codul administrativ nu condiționează începerea curgerii termenului de declarare a apelului din momentul recepționării dispozitivului hotărârii, ci din momentul pronunțării acestuia.

Potrivit art. 195 din Codul administrativ, Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Conform art. 10 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sânt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Prevederile art. 113 din Codul de procedură civilă stabilesc că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 236 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1).

În temeiul art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, norma citată prevede în mod imperativ momentul începerii curgerii termenului de declarare a apelului, și anume data pronunțării dispozitivului hotărârii.

După cum denotă actele cauzei, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost pronunțat la 06 aprilie 2023 (f.d. 37), prin urmare termenul de declarare a apelului a început să curgă la data de 07 aprilie 2023, ziua imediat următoare datei pronunțării hotărârii de către prima instanță și a expirat de drept la data de 10 mai 2023, proxima zi lucrătoare, în condițiile în care a 30 zi prevăzută de 232 alin. (1) din Codul administrativ, expira în zi nelucrătoare.

Ținând cont de normele legale relevante și de faptul că Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” a depus cererea nemotivată de apel împotriva hotărârii primei instanțe, la 17 mai 2024, termenul limită fiind 10 mai 2024, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel just a stabilit că Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” a declarat apelul cu încălcarea termenului prevăzut de art. 232 alin. (1) din Codul administrativ. Or, din interpretarea corectă a prevederilor normei legale citate, se deduce că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii de atac (apelul) se calculează exclusiv din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, la caz Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu”, a omis acest termen.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că, importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, mobilizează cercetarea cauzei, totodată contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii de către participanții la proces de a se folosi cu rea-credință de drepturile sale procedurale.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiat argumentul recurentei Întreprinderii Individuale „Ecaterina-Danu”,

precum că modalitățile de comunicare a actelor au fost ineficace și discriminatorii.

Conform art. 45 din Codul administrativ, persoanele fizice participă la procedura administrativă personal sau prin reprezentanții lor. Persoanele fizice care, conform dreptului civil, nu au capacitate de exercițiu sau sînt limitate în capacitatea lor de exercițiu acționează în cadrul procedurii administrative prin reprezentanții lor legali. **Persoanele juridice acționează prin reprezentanții lor.** Autoritățile publice acționează prin intermediul conducătorilor sau al reprezentanților.

La acest capitol, instanța de recurs consideră necesar de a remarca că administratorul Întreprinderii Individuale „Ecaterina-Danu” nu este unic reprezentant al acesteia, iar în scopul exercitării drepturilor și îndeplinirii obligațiilor cu bună-credință în termenul stabilit de lege, Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” avea posibilitatea să împuternicească un angajat ai întreprinderii sau să angajeze un avocat, pentru întocmirea și prezentarea în termen a apelului.

Cât privește argumentul recurente referitor la imposibilitatea exercitării în termen a apelului, pe motivul stării de boală, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că ”Trimitere-Extras”, anexat la actele cauzei (f.d. 82) atestă că administratorul Întreprinderii Individuale „Ecaterina-Danu” – Alexandru Danu, în perioada 10 aprilie – 05 mai 2023 a beneficiat de asistență medicală în condiții de ambulator, fapt care nu l-a privat de posibilitatea deplasării lui la oficiul poștal, în vederea depunerii apelului, cu atât mai mult că era în drept să-l formuleze și să-l depună prin intermediul poștei electronice, sau prin intermediul unui alt angajat împuternicit.

Mai mult, instanța de recurs reține că în interiorul termenului cuprins între 07 aprilie 2023 și 10 mai 2023, administratorul Întreprinderii Individuale „Ecaterina-Danu” – Alexandru Danu, în calitate de reprezentant al recurente a dispus de suficient timp pentru a întocmi și a depune în termen la Curtea de Apel Chișinău apelului împotriva hotărârii din 06 aprilie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

În conformitate cu art. 65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Potrivit art. 237 alin. (1) din Codul administrativ, prevederile art. 65 alin. (1)–(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că în speță, Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” prin cererea de apel depusă la data de 17 mai 2023, a solicitat repunerea în termenul de apel, invocând că a recepționat dispozitivul hotărârii primei instanțe la data de 13 mai 2023 (f.d. 42).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție decelează că la materialele cauzei este anexată scrisoarea datată cu 08 mai 2023, de expediere a actului judecătoresc emis în prezenta cauză (f.d. 40).

Totodată, la materialele cauzei este anexat avizul de recepție nr. DS8005121139AS, care confirmă recepționarea de către Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu”, a dispozitivului hotărârii judecătorești pronunțate la 06 aprilie

2023.

Însă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că acest aspect nu poate justifica omiterea termenului de contestare cu apel, în situația în care reclamanta/recurenta a fost citată legal, prin intermediul oficiului poștal, pentru examinarea cauzei în prima instanță. Iar, obligația instanței de a comunica în temeiul legislației în vigoare a dispozitivului hotărârii judecătorești nu exclude obligația părților de a se interesa de mersul dosarului, precum și de a-și realiza drepturile procedurale în termenul prevăzut de lege.

În context, Completul Curții Supreme de Justiție punctează că, prima instanța la soluționarea cauzei, a respectat procedura de înștiințare a reclamantei, în acest sens, la actele cauzei fiind anexat avizul de recepție (f.d. 25).

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, neconformarea de către recurentă prevederilor legale nu poate fi pusă pe seama instanței, în situația în care nu este exclusă obligația părților de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că, soluția emisă de către instanța de apel, privind respingerea cererii de repunere în termenul de apel, care a determinat declararea apelului ca fiind inadmisibil în temeiul art. 236 alin (2) lit. d) din Codul administrativ, având în vedere că argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

Suplimentar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că la actele cauzei nu se regăsește motivarea apelului împotriva hotărârii din 06 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel corect a considerat a fi incidente cazului prevederile art. 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ și prin încheierea din 30 ianuarie 2024 întemeiat a considerat ca fiind inadmisibil apelul depus de Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu”.

În corespundere cu prevederile art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, ori termenul de apel este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a motivării apelului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al Întreprinderii Individuale „Ecaterina-Danu”, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile procedurale.

Contrar acestor prevederi legale, recurenta Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” nu a depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în interiorul termenului legal de 30 de zile de la pronunțare, termen imperativ prevăzut de lege.

La caz, Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” a neglijat obligația de a se conforma prevederilor art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, adică de a prezenta apelul în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii primei instanțe.

În asemenea circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel corect a declarat inadmisibil apelul depus de Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu”.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurenta Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” sunt neîntemeiate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul depus de Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu”.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul depus de Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” și se menține încheierea din 30 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Stela Procopciuc

judecătorii

Ion Malanciuc

Diana Stănilă